

**Wytyczne w zakresie zasad opracowania programów
umożliwiających ubieganie się o wsparcie w ramach
Inicjatywy JESSICA oraz Działania 4.2
Wielkopolskiego Regionalnego Programu
Operacyjnego na lata 2007 – 2013**

Poznań, dnia 28 września 2009 r.

Spis treści

1. Wstęp.....	3
2. Regulacje prawne	4
3. Wykaz zastosowanych skrótów/Słownik pojęć	6
4. Podstawowe informacje dotyczące wspierania działań rewitalizacyjnych w ramach WRPO	10
4.1. Inicjatywa JESSICA.....	10
4.2 Działanie 4.2 „Rewitalizacja obszarów powojсковych i przemysłowych”	14
5. Przedsięwzięcia z zakresu mieszkalnictwa	16
6. Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko – jeśli dotyczy	18
7. Zasady opracowywania programów rewitalizacji.....	20
8. Przykładowa struktura i zawartość programu rewitalizacji	23
Załącznik nr 1. Kryteria i wskaźniki wyznaczania obszarów rewitalizacji w ramach URBAN II, ZPORR oraz mieszkalnictwa.....	27
Załącznik nr 2. Charakterystyka poszczególnych obszarów rewitalizacji.....	37
Załącznik nr 3. Przykładowa mapa z obszarami dysfunkcyjnymi wyznaczonymi za pomocą metod wskazanych w rozdziale 7.....	39

1. Wstęp

Niniejsze wytyczne zawierają zasady opracowania programów umożliwiających ubieganie się o wsparcie w ramach Inicjatywy JESSICA oraz Działania 4.2 Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007 – 2013, a także informacje na temat pożądanej struktury tego dokumentu. Zgodnie z art. 43 Rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006 Inicjatywa JESSICA finansuje inwestycje w partnerstwa publiczno-prywatne oraz inne projekty miejskie objęte Zintegrowanymi Planami Rozwoju Obszarów Miejskich, natomiast zgodnie z zapisami Szczegółowego Opisu Priorytetów Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007 – 2013 gminy/powiaty, w obrębie których znajdują się obszary poprzemysłowe lub powojkowe wymagające rewitalizacji i które będą chciały uzyskać wsparcie w ramach Działania 4.2, muszą posiadać programy rewitalizacji pozwalające na identyfikację kompleksowych projektów rewitalizacyjnych. Ze względu na istniejące różnice w nazewnictwie dokumentu umożliwiającego ubieganie się o wsparcie w tych dwóch przypadkach, na potrzeby niniejszych Wytycznych przyjęto jedną nazwę – program rewitalizacji - mającą zastosowanie zarówno w przypadku ubiegania się o wsparcie w ramach inicjatywy JESSICA, jak i w przypadku ubiegania się o wsparcie w ramach Działania 4.2.

Rewitalizacja zdegradowanych części miast oraz terenów poprzemysłowych i powojkowych jest procesem złożonym i wieloaspektowym, wymagającym koordynacji na poziomie lokalnym. W procesie rewitalizacji poza udziałem władz lokalnych, w większości przypadków wskazany jest również udział przedstawicieli społeczności lokalnych oraz innych partnerów, m.in. organizacji społecznych, gospodarczych i pozarządowych zaangażowanych w działania rewitalizacyjne na danym obszarze, by w jak największym stopniu osiągnąć cel, jaki stanowi zaprogramowanie działań w sferze przestrzennej, społecznej i gospodarczej, zmierzające do wyprowadzenia danego obszaru z sytuacji kryzysowej oraz stworzenie warunków do jego dalszego rozwoju.

2. Regulacje prawne

Niniejsze Wytyczne zostały opracowane w oparciu o następujące akty prawne:

- Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999,
- Rozporządzenie (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1783/1999,
- Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności oraz rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- Dyrektywę Rady nr 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne,
- Dyrektywę nr 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko,
- Ustawę z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2009 r. nr 84, poz. 712 z póź. zm.),
- Krajowe Wytyczne dotyczące kwalifikowania wydatków w ramach funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w okresie programowania 2007-2013,
- Wytyczne Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 13 sierpnia 2008 r. w zakresie programowania działań dotyczących mieszkalnictwa,

Do opracowania niniejszych Wytycznych posłużono się także projektem rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 8 sierpnia 2008 r. w sprawie udzielania pomocy

**PROGRAM
REGIONALNY**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WOJEWÓDZTWO
WIELKOPOLSKIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

na rewitalizację w ramach regionalnych programów operacyjnych oraz Zintegrowanym Programem Operacyjnym Rozwoju Regionalnego i Uzupełnieniem Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego na lata 2004 – 2006.

3. Wykaz zastosowanych skrótów/Słownik pojęć

SKRÓT	WYJAŚNIENIE SKRÓTU
B+R	Badania i rozwój
DWP	Departament Wdrażania Programu Regionalnego
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
FS	Fundusz Spójności
IZ WRPO	Instytucja Zarządzająca Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2007-2013
JST	Jednostka Samorządu Terytorialnego
KE	Komisja Europejska
MRR	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
NSRO	Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia
UE	Unia Europejska
UMWW	Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego
SOOŚ	Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko
SWW	Samorząd Województwa Wielkopolskiego
WRPO	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013
ZIPROM	Zintegrowany Plan Rozwoju Obszarów Miejskich
ZPORA	Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego
ZWW	Zarząd Województwa Wielkopolskiego

Na potrzeby niniejszych wytycznych przyjmuje się następujące definicje:

Główne kryteria wyznaczania obszarów kryzysowych i obszarów rewitalizacji – oznaczają kryteria wyboru obszarów, które będą uprawnione do ubiegania się o wsparcie w ramach Inicjatywy JESSICA oraz w ramach Działania 4.2 WRPO, określone szczegółowo w rozdziale 7 niniejszych Wytycznych, a także w Załączniku 1 sekcja A, B, C.

Inicjatywa JESSICA – (ang. Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas – Wspólne Europejskie Wsparcie na Rzecz Trwałego i Zrównoważonego Rozwoju Obszarów Miejskich) oznacza inicjatywę Komisji Europejskiej oraz EBI uruchomioną

we współpracy z Bankiem Rozwoju Rady Europy w celu wspierania trwałych i zrównoważonych inwestycji, rozwoju i zatrudnienia na obszarach miejskich.

Institucje otoczenia biznesu - instytucje oferujące przedsiębiorcom usługi wspierające w szerokim zakresie, obejmującym m.in. tworzenie, prowadzenie i rozwój przedsiębiorstwa. Oferta instytucji otoczenia biznesu obejmuje ponadto udzielanie informacji, szkolenia, doradztwo, usługi w zakresie badań i rozwoju. Do instytucji otoczenia biznesu zalicza się stowarzyszenia przedsiębiorców, centra wspierania przedsiębiorczości, inkubatory przedsiębiorczości, centra transferu technologii, instytucje sfery B+R, fundusze pożyczkowe, firmy prywatne świadczące usługi dla przedsiębiorców i inne.

Interes publiczny – oznacza ogólny cel przedsięwzięć i działań, zmierzający do zaspokojenia obiektywnych potrzeb ludności lub społeczności lokalnych, poprzez przywrócenie dawnych funkcji obszarom zdegradowanym i stworzenie warunków ich dalszego rozwoju.

Obszar dysfunkcyjny (problemowy) - obszar występowania stanów kryzysowych w sferze społeczno – gospodarczej i ekologiczno – przestrzennej miasta/gminy/powiatu przejawiający się degradacją substancji materialnej, a także degradacją funkcji i przestrzeni. Obszar ten może obejmować także tereny, których potencjał nie jest obecnie w pełni wykorzystany, np. potencjalne tereny inwestycyjne gminy, miasta lub powiatu. W ramach Inicjatywy JESSICA do uzyskania wsparcia kwalifikuje się każdy projekt zlokalizowany w obrębie obszaru dysfunkcyjnego, natomiast w przypadku Działania 4.2 każdy projekt zlokalizowany w obrębie obszaru dysfunkcyjnego obejmującego obszary powojaskowe i przemysłowe.

Partnerzy społeczni – mieszkańcy obszarów, na których mają być podejmowane działania rewitalizacyjne, przedstawiciele pracodawców i pracowników (organizacji pracodawców i związków zawodowych) oraz przedstawiciele innych zainteresowanych grup.

Rewitalizacja – proces przemian przestrzennych, społecznych i ekonomicznych, mający na celu wyprowadzenie terenu ze stanu kryzysowego i prowadzący do rozwoju, w tym do poprawy jakości życia lokalnej wspólnoty. W jego skład wchodzi działania: społeczne, kulturalne i gospodarcze aktywizujące lokalną społeczność oraz infrastrukturalne

i przestrzenne, takie jak rewaloryzacja, modernizacja, renowacja, konserwacja, adaptacja (zdefiniowane poniżej):

- **Rewaloryzacja** - przywrócenie wartości obejmujące remont lub modernizację obiektów o szczególnej wartości zabytkowej, wymagające dodatkowych prac badawczych i realizacyjnych, mających na celu wyeksponowanie wartości zabytkowych danego obiektu;
- **Modernizacja** - remonty uzupełnione wprowadzeniem nowych, lepszych, sprawniejszych lub dodatkowych elementów wyposażenia, podnoszących komfort życia;
- **Renowacja** - proces odnowienia, przywrócenia stanu poprzedniej świetności obiektu;
- **Konserwacja** - zespół stałych i systematycznych działań mających na celu utrzymanie obiektu zabytkowego w dobrym stanie technicznym, polegających na zabezpieczaniu obiektów architektonicznych, całych zespołów urbanistycznych i zabytkowych parków w celu zachowania ich wartości historycznych i architektonicznych. Konserwację przeprowadza się po dokładnym zinventaryzowaniu obiektu oraz przeprowadzeniu badań techniczno – naukowych mających na celu ustalenie stanu dzieła, zakresu prac oraz wybraniu odpowiedniej metody;
- **Adaptacja** - przebudowa budynku lub zespołu obiektów w celu nadania innych niż dotąd funkcji użytkowych (np.: na cele gospodarcze, społeczne, kulturowe) lub przystosowanie istniejącego obiektu do nowych wymagań, bez zmiany jego funkcji (np.: wymiana instalacji, elementów konstrukcyjnych i innych) przy jednoczesnym zachowaniu wszystkich walorów historycznych i architektonicznych istniejącej budowli.

Stan kryzysowy – zespół niepożądanych, destrukcyjnych procesów w sferze przestrzennej, społecznej i ekonomicznej, który spowodował trwałą degradację danego obszaru.

Tereny przemysłowe - zdegradowane, nie użytkowane lub nie w pełni wykorzystane tereny przeznaczone pierwotnie pod działalność gospodarczą, która została zakończona.

Tereny powojskowe – zdegradowane, nie użytkowane lub nie w pełni wykorzystane tereny pierwotnie przeznaczone na cele wojskowe i stacjonowania sił zbrojnych, na których działalność wojskowa została zakończona.

Wytyczne – oznaczają Wytyczne w zakresie zasad opracowania programów umożliwiających ubieganie się o wsparcie w ramach Inicjatywy JESSICA oraz Działania 4.2 Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007 – 2013

Program rewitalizacji – oznacza opracowany, przyjęty i koordynowany przez miasto, gminę lub powiat wieloletni program działań w sferze przestrzennej, społecznej i gospodarczej, zmierzający do zapewnienia zrównoważonego rozwoju lub wyprowadzenia danego obszaru lub miasta z sytuacji kryzysowej i stworzenia warunków do jego dalszego rozwoju. Program powinien zapewniać podejście zintegrowane zapewniające jednocześnie powiązanie kwestii działalności gospodarczej, usług publicznych, struktury społecznej, środowiska naturalnego, transportu miejskiego. Ponadto, w ramach takiego programu powinny zostać wyodrębnione obszary dysfunkcyjne, w obrębie których zlokalizowane będą projekty ubiegające się o wsparcie w ramach Inicjatywy JESSICA lub w ramach Działania 4.2.

4. Podstawowe informacje dotyczące wspierania działań rewitalizacyjnych w ramach WRPO

Działania rewitalizacyjne w ramach WRPO 2007-2013 realizowane będą w zakresie Inicjatywy JESSICA, na realizację której przeznaczone zostały środki dostępne w ramach Działania 4.1 „Rewitalizacja obszarów miejskich” a także Działania 1.4 „Wsparcie przedsięwzięć powiązanych z Regionalną Strategią Innowacji” Schemat III „Inwestycje we wsparcie instytucji otoczenia biznesu na terenach miejskich”, oraz w zakresie Działania 4.2 „Rewitalizacja obszarów powojennych i przemysłowych”.

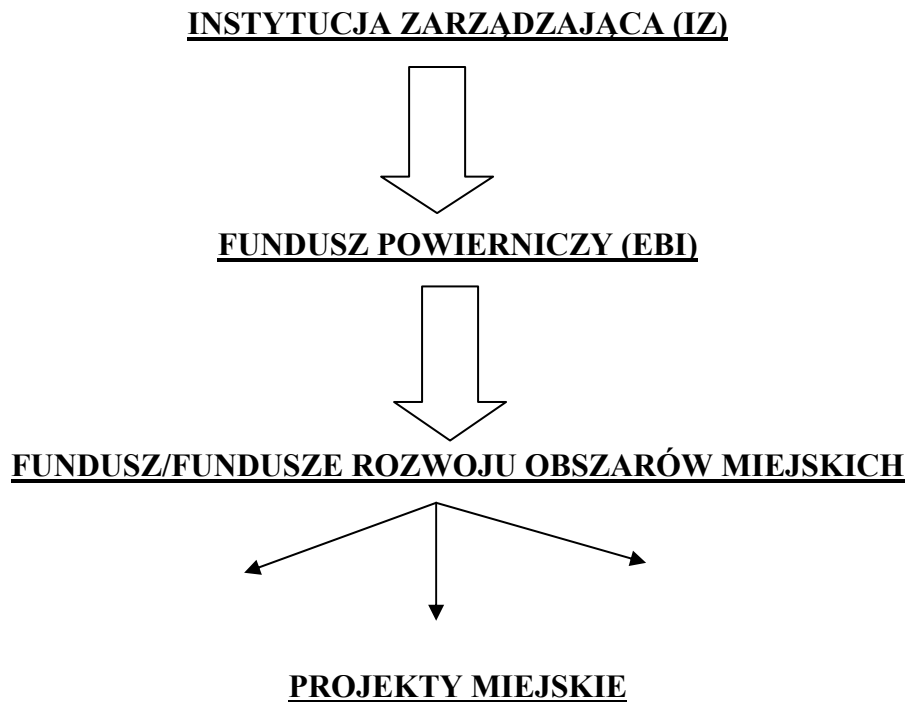
4.1. Inicjatywa JESSICA

Możliwość wdrożenia inicjatywy JESSICA została przyznana krajom członkowskim UE na mocy art. 44 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r., w którym określono, że w ramach programów operacyjnych fundusze strukturalne mogą finansować wydatki dotyczące operacji składające się z wkładów we wsparcie instrumentów inżynierii finansowej, takich jak fundusze na rzecz rozwoju obszarów miejskich, czyli fundusze inwestujące w partnerstwa publiczno-prywatne i inne projekty ujęte w zintegrowanym planie na rzecz trwałego rozwoju obszarów miejskich.

Innowacyjność inicjatywy JESSICA opiera się na mechanizmie, który w przeciwieństwie do projektów finansowanych tradycyjnie z funduszy strukturalnych w formie pomocy bezzwrotnej zapewnia udzielanie wsparcia w formie zwrotnych instrumentów finansowych, umożliwiających wielokrotne wykorzystanie ograniczonych zasobów finansowych dostępnych w ramach programów operacyjnych.

Schemat wdrażania inicjatywy JESSICA

Opierając się na rekomendowanym przez Komisję Europejską schemacie wdrażania Inicjatywy JESSICA Zarząd Województwa Wielkopolskiego dokonał wyboru Managera Funduszu Powierniczego JESSICA, którym został wskazany w Rozporządzeniu Rady (WE) nr 1083/2006 Europejski Bank Inwestycyjny. Celem utworzonego ze środków dostępnych w ramach Działania 1.4 oraz Działania 4.1 Funduszu Powierniczego jest inwestowanie w Fundusz/Fundusze Rozwoju Obszarów Miejskich, wybrane na podstawie kryteriów zatwierdzonych przez Komitet Monitorujący WRPO, które służyć mają osiągnięciu następujących celów:

- Stworzenie silniejszych bodźców dla wdrożenia rewitalizacji obszarów miejskich przez współpracę podmiotów prywatnych, publicznych oraz funduszy strukturalnych przy zapewnieniu profesjonalnego zarządzania środkami;
- Wykorzystanie eksperckiej wiedzy w dziedzinie finansów i zarządzania na potrzeby realizacji inwestycji w przedsięwzięcia, których część będzie z zasady nierentowna, a pozostałe będą wykazywały zyskowność na różnych poziomach;
- Zapewnienie finansowania pomostowego w przypadku projektów, w których nakłady początkowe są zazwyczaj wysokie, a korzyści pojawiają się w długim okresie;

- Realizację przedsięwzięć w obszarze, gdzie podmioty prywatne inwestują niechętnie.

Fundusz Powierniczy inwestuje głównie za pomocą:

1. instrumentów mikrofinansowania;
2. instrumentów poręczeniowych;
3. wkładu kapitałowego;
4. innych instrumentów.

Fundusze Rozwoju Obszarów Miejskich dokonują wyboru Projektów Miejskich, ujętych w programach rewitalizacji w oparciu o kryteria zatwierdzone przez Komitet Monitorujący WRPO.

Zgodnie z art. 43 Rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006 Fundusz Rozwoju Obszarów Miejskich inwestuje w:

1. Partnerstwa Publiczno-Prywatne
2. Inne projekty objęte Zintegrowanym Planem Rozwoju Obszarów Miejskich, zwanym na potrzeby niniejszych Wytycznych programem rewitalizacji.

Działanie 4.1 „Rewitalizacja obszarów miejskich”

Lista beneficjentów Działania 4.1 znajduje się w Szczegółowym opisie priorytetów WRPO.

Szczegółowy opis priorytetów WRPO wskazuje ponadto, że działania na płaszczyźnie odnowy miast podejmowane w ramach Działania 4.1 „Rewitalizacja obszarów miejskich” dotyczyć będą przedsięwzięć ukierunkowanych na pewne specyficzne potencjały rozwojowe. Do najważniejszych z nich należą funkcje rozwojowe miast, rewitalizacja obszarów o niewłaściwym potencjale oraz wsparcie inicjatyw na rzecz rozwoju, wykorzystujących lokalny potencjał. W miastach występują często znaczne obszary, charakteryzujące się degradacją fragmentów zabudowy (często o dużych walorach historycznych i architektonicznych), wysokim stopniem dekapitalizacji infrastruktury technicznej, niedostępnością transportową, koncentracją negatywnych zjawisk społecznych. Skutkuje to obniżeniem atrakcyjności, niewłaściwą strukturą ekonomiczną, a w konsekwencji wyludnieniem. W ramach tego pola interwencji wspierane będą zatem projekty,

uwzględnione w zintegrowanych planach rozwoju obszarów miejskich, przyczyniające się do wykształcenia bądź wzmocnienia potencjału rozwojowego danego obszaru. Wsparcie tych działań będzie uwzględniać także rozwiązania w zakresie takich problemów, jak m.in. wykluczenia społeczne, wysoki poziom przestępczości oraz ogólne pogarszanie się jakości życia na zubożonych terenach miejskich.

Działanie 1.4 „Wsparcie przedsięwzięć powiązanych z Regionalną Strategią Innowacji” Schemat III „Inwestycje we wsparcie instytucji otoczenia biznesu na terenach miejskich”

Lista beneficjentów oraz grup docelowych (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy) Działania 1.4 znajduje się w Szczegółowym opisie priorytetów WRPO.

Cel Działania 1.4 stanowi wzmocnienie regionalnego systemu innowacyjnego poprzez wzmocnienie potencjału sfery badawczo-rozwojowej oraz instytucji otoczenia biznesu. Konkurencyjność regionalnej gospodarki zależy bowiem zarówno od zdolności generowania innowacji, jak i możliwości ich absorpcji. Z diagnozy społeczno-gospodarczej wynika, iż innowacyjność wielkopolskich przedsiębiorstw jest ograniczona. Ponadto, w niewielkim stopniu korzystają one z innowacji tworzonych w regionie, ograniczając się do źródeł zewnętrznych. Jedną z przyczyn tego stanu rzeczy są niskie nakłady na sferę B+R oraz niewystarczający potencjał i oferta usługowa instytucji otoczenia biznesu, które powinny tworzyć, poprzez kompleksową ofertę, system wspomagający przepływ innowacji do przedsiębiorstw, zwiększający ich zdolności absorpcyjne w tym zakresie. Instytucje te, powinny ułatwić przedsiębiorcom dostęp do kompleksowych, wysokiej jakości usług (w tym wysokospecjalistycznych) oraz nowych rozwiązań, co przyczyni się do wzrostu konkurencyjności i innowacyjności wielkopolskich firm.

4.2 Działanie 4.2 „Rewitalizacja obszarów powojсковych i przemysłowych”

Drugim polem interwencji, w ramach którego podejmowane będą działania rewitalizacyjne jest rewitalizacja obszarów przemysłowych i powojсковych realizowana poprzez Działanie 4.2 przewidujące wsparcie w formie dotacji. W odniesieniu do tego działania rewitalizacja będzie możliwa zarówno na terenach miejskich, jak i pozamiejskich. Obszary przemysłowe i powojсковe to często tereny o atrakcyjnym położeniu, wymagające wzmocnienia ich atutów rozwojowych. W celu rewitalizacji tych terenów wspierane będą projekty przywracające walory użytkowe obszarów zdegradowanych, wprowadzające na nich nowe funkcje społeczno-gospodarcze. Projekty powinny obejmować zarówno działania ściśle techniczne, jak również działania w kierunku rozwiązywania problemów społecznych, występujących na danym obszarze.

W ramach Działania 4.2 przewidziane jest wsparcie dla obszarów zdegradowanych powstałych w wyniku zaprzestania działalności przemysłowej wskutek zachodzących przemian rynkowych oraz w wyniku zaprzestania użytkowania obiektów i obszarów, pełniących poprzednio funkcje militarne i wojskowe. W województwie wielkopolskim występują obszary, gdzie na skutek przemian gospodarczo-społecznych zapoczątkowanych w latach dziewięćdziesiątych XX wieku upadło wiele zakładów przemysłowych, które stanowiły naturalne miejsce zatrudnienia mieszkańców, a często pełniły również rolę kulturowe i społeczne. Specyficznymi obszarami są tereny i obiekty powojсковe, pozostałe po opuszczeniu ich przez jednostki armii radzieckiej oraz przez wojsko polskie w wyniku reorganizacji struktury obronnej Polski. Tereny te wymagają zagospodarowania do celów cywilnych, w związku z czym warunkiem uzyskania wsparcia dla projektów realizowanych na tych obszarach jest zmiana ich dotychczasowych funkcji.

W ramach działania wspierane będą kompleksowe projekty, przyczyniające się do wykształcenia bądź wzmocnienia potencjału rozwojowego danego obszaru. Miasta, gminy lub powiaty, w obrębie których znajdują się obszary przemysłowe lub powojсковe wymagające rewitalizacji i które będą chciały uzyskać wsparcie w ramach działania, muszą posiadać programy rewitalizacji pozwalające na identyfikację kompleksowych projektów rewitalizacyjnych. W programach tych muszą zostać wyznaczone granice obszarów dysfunkcyjnych wraz z uzasadnieniem. Powinny one zawierać także opis niezbędnych działań

potrzebnych dla rozwoju gospodarczego terenów rewitalizowanych oraz sposoby rozwiązywania problemów społecznych.

Lista beneficjentów oraz przykładowe rodzaje projektów możliwych do realizacji w ramach Działania 4.2 znajduje się w Szczegółowym opisie priorytetów WRPO.

5. Przedsięwzięcia z zakresu mieszkalnictwa

Przedsięwzięcia z zakresu infrastruktury mieszkaniowej należy rozumieć jako uzupełnienie i wzmocnienie przedsięwzięć rewitalizacyjnych podejmowanych przez samorządy terytorialne. Dopuszcza się programowanie działań w zakresie mieszkalnictwa na obszarach miejskich (w ramach kompleksowych projektów rewitalizacyjnych realizowanych w zakresie inicjatywy JESSICA) oraz w ramach projektów dotyczących rewitalizacji obszarów powojennych i przemysłowych w zakresie Działania 4.2. Należy jednak mieć na uwadze istotne przesłanki wynikające z obejmowania tymi działaniami obszarów zdegradowanych.

Wymienione rodzaje projektów z zakresu mieszkalnictwa – zgodnie z obowiązującymi Wytycznymi Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie programowania działań dotyczących mieszkalnictwa – mogą być realizowane na obszarach spełniających łącznie co najmniej trzy z poniższych kryteriów:

- a) wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia,
- b) wysoka stopa długotrwałego bezrobocia,
- c) wysoki poziom przestępczości i wykroczeń,
- d) niski wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej,
- e) porównywalnie niski poziom zasobu mieszkaniowego.

Zgodnie z wymogiem art. 47 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 roku ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności oraz Rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego każde z wymienionych kryteriów zostało opisane za pomocą wskaźnika. Lista wskaźników wraz z przyporządkowanymi wartościami referencyjnymi została zamieszczona w tabeli w Załączniku 1 sekcja C. Zgodnie z przyjętą metodą za obszary kwalifikujące się do wsparcia w zakresie mieszkalnictwa należy uznać tylko te, dla których wartości wskaźników są większe (w przypadku wskaźnika „liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 osób” – mniejsze) niż wartość referencyjna dla całego województwa, wynikająca tabeli znajdującej się w Załączniku 1 sekcja C Wytycznych.

Dostarczenie danych i udowodnienie spełnienia wymaganych kryteriów ciąży na beneficjencie, który wnioskuje o wsparcie środkami z WRPO inwestycji w zakresie mieszkalnictwa. Dane, którymi posługuje się beneficjent mogą pochodzić ze źródeł wskazanych w tabeli w Załączniku 1 sekcja C bądź innych dostępnych. Dla opisu obszarów, na których planowane jest wsparcie w zakresie mieszkalnictwa beneficjent może oprzeć się o dane nowsze niż dane dla zdefiniowanych wartości referencyjnych. Niezbędne może okazać się również przeprowadzenie badań, analiz i ankiet na badanym terenie bądź w całym mieście. Takie metody zbierania danych pozwalają w sposób rzetelny i dokładny określić obszar interwencji oraz prawidłowo zidentyfikować występujące w nim problemy. Do pozyskania przedmiotowych danych potrzebna jest współpraca różnych podmiotów współuczestniczących w procesie rewitalizacji. W razie potrzeby beneficjent może uzupełniać informację ilościową o opis jakościowy sytuacji na danym obszarze.

Kryteria i wskaźniki wyznaczania obszarów, na których realizowane będą przedsięwzięcia z zakresu mieszkalnictwa, wraz z wartościami referencyjnymi stanowią Załącznik 1 C do niniejszych Wytocznych.

Wyłącznie działania wymienione poniżej są kwalifikowane na mocy art. 7 ust. 2 lit. c) rozporządzenia WE nr 1080/2006:

- a) renowacja części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych, tj.:
odnowienie następujących głównych elementów konstrukcji budynku: dachu, elewacji zewnętrznej, stolarki okiennej i drzwiowej, klatki schodowej,
 - i) korytarzy wewnętrznych/zewnętrznych, wejścia i elementy jego konstrukcji zewnętrznej, windy;
 - ii) instalacje techniczne budynku;
 - iii) działania w zakresie oszczędności energetycznej;
- b) przygotowanie do użytkowania nowoczesnych, socjalnych budynków mieszkalnych dobrego standardu poprzez renowację i adaptację budynków istniejących stanowiących własność władz publicznych lub własność podmiotów działających w celach niezarobkowych.

6. Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko – jeśli dotyczy

W przypadku programów rewitalizacji może zajść konieczność poddania ich Strategicznej Ocenie Oddziaływania na Środowisko (SOOŚ). SOOŚ to sformalizowany systemowy i kompleksowy proces oceny skutków środowiskowych projektów, polityk, strategii planów i programów oraz ich wariantów, włącznie z przygotowaniem pisemnego raportu zawierającego wnioski z tej oceny oraz wykorzystania tych wniosków w publicznym procesie podejmowania decyzji. SOOŚ jest procesem identyfikacji, analizy i oceny skutków środowiskowych, jakie mogą powstać w wyniku realizacji polityk, programów i planów. Obowiązek przeprowadzania oceny oddziaływania planów i programów na środowisko został nałożony na państwa członkowskie na mocy Dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko. Głównym celem SOOŚ jest weryfikacja analizowanego dokumentu z punktu widzenia spełnienia wymogów zrównoważonego rozwoju. Szczególne znaczenie SOOŚ ma w procesach decyzyjnych gospodarki przestrzennej odpowiedzialnej za kształtowanie warunków zrównoważonego rozwoju i skupiającej dużą część zadań wynikających z projektowanych polityk, strategii i programów.

Programy rewitalizacji nie zostały wymienione w art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. nr 199, poz. 1227), gdzie wymienione są programy, dla których wymagane jest przeprowadzenie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko. Jednakże, zgodnie z art. 47, obowiązek taki może zaistnieć, gdy organ opracowujący program rewitalizacji, po uzgodnieniu z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska stwierdzi, że wyznacza on ramy do późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko i że realizacja programu rewitalizacji może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko. Organ opracowujący program rewitalizacji lub dokument równoważny może w tym przypadku zdecydować o zasadności przeprowadzenia SOOŚ i uwzględnieniu wpływających z niej wniosków w przygotowywanym dokumencie.

Podstawowe elementy procedury strategicznej oceny oddziaływania programu rewitalizacji na środowisko:

1. Przygotowanie projektu programu rewitalizacji
2. Określenie zasadności przeprowadzenia SOOŚ, a następnie w razie konieczności jej dokonania uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko. Uzgodnienie przeprowadza organ administracji opracowujący projekt dokumentu z:
 - a) właściwym organem ochrony środowiska (Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska) oraz
 - b) organem inspekcji sanitarnej (Państwowy Wojewódzki Inspektorat Sanitarny).
3. Przygotowanie prognozy oddziaływania na środowisko (opracowuje ją organ administracji przygotowujący projekt dokumentu).
4. Organ administracji przygotowujący projekt dokumentu zapewnia możliwość udziału społeczeństwa w postępowaniu w sprawie oceny oddziaływania na środowisko.
5. Organ administracji opracowujący projekt dokumentu podaje go, wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, opiniowaniu przez organ ochrony środowiska oraz organ inspekcji sanitarnej.

Zakres prognozy oddziaływania na środowisko został uregulowany w art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Należy podkreślić, że **niezależnie** od procedury **strategicznej** oceny oddziaływania na środowisko, której może zostać poddany program rewitalizacji - poszczególne przedsięwzięcia realizowane w ramach programu rewitalizacji mogą niekiedy wymagać przeprowadzenia indywidualnej oceny oddziaływania na środowisko w rozumieniu art. 59 i nast. ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (w praktyce oznacza to konieczność uzyskania przez inwestora decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla danego przedsięwzięcia).

7. Zasady opracowywania programów rewitalizacji

Program rewitalizacji musi być przyjęty uchwałą organu stanowiącego miasta, gminy lub powiatu (rady). Proces przyjęcia programu rewitalizacji przez radę może wymagać wcześniejszych uzgodnień z właściwym organem (art. 57 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko), co do konieczności sporządzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko lub odstąpienia od niej, jak wskazano w rozdziale 6 Wytycznych. Ponadto organ sporządzający program rewitalizacji może uznać za zasadne przeprowadzenie konsultacji społecznych projektu sporządzanego dokumentu. Poprzez konsultacje rozumiane jest co najmniej umożliwienie mieszkańcom miasta wnoszenie uwag do dokumentu oraz zgłaszania propozycji zadań inwestycyjnych (z wykorzystaniem witryny internetowej). W celu jak najszerzej partycypacji społecznej korzystne wydaje się odbycie co najmniej jednego otwartego spotkania konsultacyjnego z mieszkańcami miasta/gminy/powiatu.

W odniesieniu do istniejących już Lokalnych Programów Rewitalizacji bądź innych równoważnych dokumentów dopuszcza się możliwość aktualizacji istniejącej dokumentacji, pod warunkiem, że w wyniku tej aktualizacji dokument będzie odpowiadał niniejszym Wytycznym.

Program rewitalizacji lub dokument równoważny powinien być jednym z głównych instrumentów zarządzania rozwojem na terenach miejskich, a ujęte w nim zamierzenia rewitalizacyjne powinny znacząco i kompleksowo oddziaływać na poprawę atrakcyjności miast oraz sprzyjać ich zrównoważonemu rozwojowi. Cele określone dla obszarów wyróżnionych w ramach programu rewitalizacji muszą odpowiadać problemom zidentyfikowanym na etapie rzetelnej i pogłębionej diagnozy stanu wyjściowego.

W kontekście ubiegania się o wsparcie w ramach Inicjatywy JESSICA bądź Działania 4.2 WRPO istnieją różne możliwości w zakresie podejścia do sporządzania programów rewitalizacji:

1. Gmina lub miasto może opracować zintegrowany program rewitalizacji, w którym w obrębie całego miasta wyróżnione zostaną obszary dysfunkcyjne, na terenie których zlokalizowane zostaną tylko projekty ubiegające się o wsparcie w ramach Inicjatywy JESSICA.

2. Gmina, miasto lub powiat może opracować program rewitalizacji, w którym wyróżnione zostaną obszary dysfunkcyjne, w obrębie których zlokalizowane zostaną tylko projekty ubiegające się o wsparcie w ramach Działania 4.2 „Rewitalizacja obszarów powojсковych i przemysłowych”.

3. Gmina lub miasto może opracować zintegrowany program rewitalizacji, obejmujący obszar całego miasta, w obrębie którego wyróżnione zostaną obszary dysfunkcyjne, na terenie których zlokalizowane zostaną zarówno projekty ubiegające się o wsparcie w ramach Inicjatywy JESSICA, jak również projekty ubiegające się o wsparcie w ramach Działania 4.2 „Rewitalizacja obszarów powojсковych i przemysłowych”.

Obszary dysfunkcyjne ujęte w programach rewitalizacji muszą zostać opisane za pomocą skwantyfikowanych wskaźników, w oparciu o kryteria ujęte w Załączniku 1 sekcja A, B, C Wytycznych.

Istnieją trzy sposoby wyznaczania obszarów dysfunkcyjnych:

1. Wybór obszarów dysfunkcyjnych w oparciu o przynajmniej trzy spośród kryteriów stosowanych w ramach programu ZPORR (ujętych w Załączniku 1 sekcja A Wytycznych – str. 27),

2. Wybór obszarów dysfunkcyjnych w oparciu o przynajmniej trzy spośród kryteriów stosowanych w ramach Inicjatywy Wspólnotowej URBAN II (ujętych w Załączniku 1 sekcja B – str. 30),

3. Identyfikacja obszarów dysfunkcyjnych w oparciu o kryteria odnoszące się do wspierania działań z zakresu mieszkalnictwa, wymienionych w rozdziale 5 Wytycznych oraz w Załączniku 1 sekcja C – str. 34.

4. Identyfikacja obszarów dysfunkcyjnych, na których trudne byłoby wykorzystanie skwantyfikowanych wskaźników, ze względu na fakt, że są to obszary niezamieszkałe lub słabo zaludnione, wyraźnie jednak zdegradowane na tle miasta i niezdolne do pełnienia funkcji prorozwojowych, wymagające natomiast zdecydowanych działań rewitalizacyjnych w celu nadania im nowej roli w tkance urbanistycznej. W tym przypadku należy dokonać

ich szczegółowego opisu, ze wskazaniem powodów, dla których powinny zostać podane działaniom rewitalizacyjnym.

Do wyznaczania różnych obszarów dysfunkcyjnych w ramach programów rewitalizacji można zastosować różne metody spośród wymienionych powyżej. Ponadto istnieje możliwość wykorzystania łącznie wszystkich metod do wyznaczenia danego obszaru, co zostało przykładowo przedstawione na mapce, stanowiącej Załącznik 3 do Wytocznych.

Do wsparcia w ramach Inicjatywy JESSICA oraz w ramach Działania 4.2 kwalifikowane są wszelkie projekty, które zostaną zlokalizowane w obrębie wyróżnionych w programie rewitalizacji obszarów dysfunkcyjnych. Lista oraz opisy zidentyfikowanych i przewidzianych do wsparcia projektów zlokalizowanych na tych obszarach mogą stanowić załącznik do opracowanego programu rewitalizacji, nie jest to jednak załącznik obligatoryjny. W przypadku, gdy miasto/gmina lub powiat sporządzająca program rewitalizacji podejmie decyzję o załączeniu listy oraz opisu poszczególnych projektów zlokalizowanych

na obszarach dysfunkcyjnych, opis taki może zostać przygotowany przykładowo w oparciu o wskazówki zawarte w rozdziale 8 Przykładowa struktura i zawartość programu rewitalizacji, punkt III 1.3 Podział programu rewitalizacji na projekty i zadania oraz opis poszczególnych obszarów rewitalizacji oraz o wskazówki zawarte w Załączniku 2 Wytocznych.

8. Przykładowa struktura i zawartość programu rewitalizacji

Poniżej przedstawiamy przykładową strukturę oraz zawartość programów rewitalizacji.

Przykładowa struktura i zawartość programu rewitalizacji	
Wstęp	<p><i>Przedstawienie przyczyn powstania zamiaru rewitalizacji obszaru problemowego, opis działań przygotowawczych, powołanie się na stosowny akt organu stanowiącego samorządu (zwany dalej radą), opis zastosowanych metod pracy (diagnostycznej i programowej)</i></p>
I	<p>1. Charakterystyka/diagnoza obecnej sytuacji w mieście/gminie/powiecie: <i>W rozdziale tym za pomocą danych statystycznych, opisowych oraz wszelkich innych dostępnych informacji należy wykazać najbardziej zaniedbane sfery z jednoczesnym uwzględnieniem cech charakterystycznych.</i></p> <p><i>Analiza powinna dotyczyć następujących płaszczyzn:</i></p> <p>1.1 Sfera zagospodarowania przestrzennego</p> <ul style="list-style-type: none">• Struktura funkcjonalno-przestrzenna miasta/gminy/powiatu,• Identyfikacja problemów w sferze zagospodarowania przestrzennego,• Struktura komunikacyjna,• Infrastruktura techniczna,• Obiekty i granice sfer ochrony konserwatorskiej,• System oraz uwarunkowania przyrodnicze miasta/gminy/powiatu,• Charakterystyka przestrzeni publicznych miasta/gminy/powiatu,• Analiza zasobów rekreacyjno-turystycznych i możliwości rozwoju turystyki. <p>1.2 Sfera gospodarcza</p> <ul style="list-style-type: none">• Struktura działalności gospodarczej na terenie miasta/gminy/powiatu i obszarów podlegających rewitalizacji. Analiza problemów oraz trendów i zmian,• Główne sektory / branże działalności gospodarczej,• Główni pracodawcy oraz struktura zatrudnienia w poszczególnych branżach,• Kierunki rozwoju gospodarki miasta/gminy/powiatu, w tym ułatwione efektami rewitalizacji jego zdegradowanych obszarów,• Identyfikacja problemów w sferze gospodarki oraz opis działań, które przyczynią się do ich rozwiązania bądź ograniczenia,• Analiza możliwości budżetowych dotyczących realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych.

	<p>1.3 Sfera społeczna</p> <ul style="list-style-type: none">• Struktura demograficzna i społeczna mieszkańców miasta/gminy/powiatu (w tym przykładowo poziom: bezrobocia, wykształcenia, biedy, udzielonej pomocy społecznej, dochodowość gospodarstw domowych, aktywność mieszkańców dla działań wychodzenia z kryzysu, stan i struktura organizacji pozarządowych działających na rzecz mieszkańców obszaru),• Charakterystyka oraz określenie grup społecznych wymagających wsparcia w ramach programu rewitalizacji,• Dostęp do infrastruktury społecznej (instytucje, placówki i organizacje działające w sferze społecznej i braki w tym zakresie) oraz planowane projekty inwestycyjne i pozainwestycyjne mające na celu poprawę stanu w sferze społecznej, w tym zwiększających ilość miejsc pracy,• Działalność organizacji pozarządowych• Identyfikacja problemów zlokalizowanych w sferze społecznej.
II	<p>2. Nawiązanie do strategicznych dokumentów na poziomie gminy, miasta, powiatu, województwa.</p> <ul style="list-style-type: none">• Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do roku 2020 - <i>należy wskazać konkretne cele realizowane przy udziale programu rewitalizacji</i>• Wielkopolskiego Regionalnego Program Operacyjny Województwa na lata 2007-2013 – <i>należy wskazać informacje z WRPO 2007-2013, potwierdzające słuszność podejmowanych działań na rzecz rewitalizacji,</i>• Strategii Rozwoju Powiatu (<i>jeżeli istnieje i ma związek z obszarem problemowym – wskazać ten związek lub jego brak</i>),• Strategii rozwoju gminy/miasta/powiatu,• Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego/ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta/gminy/powiatu• Dokumentów dotyczących polityk w różnych sektorach społeczno-gospodarczych na poziomie regionalnym, powiatowym i gminnym (<i>o ile istnieją</i>), np.:<ul style="list-style-type: none">- Mieszkalnictwo,- Infrastruktura i usługi komunalne,- Gospodarowanie gruntami,- Ochrona dziedzictwa kulturowego,- Polityka komunikacji społecznej,- Polityka transportu,- Polityka społeczna związana z przeciwdziałaniem patologiom społecznym.

III

1. Założenia programu rewitalizacji

W rozdziale tym należy w sposób opisowy przedstawić istotę programu, jego główne cele, główne kierunki przewidywanych działań, zasady i organizację zarządzania programem, jak również hierarchizację potrzeb. Uzasadnieniem winny tu być wnioski z informacji zawartych w poprzednich punktach.

1.1 Okres realizacji programu rewitalizacji

Należy opisać horyzont czasowy wdrażania programu rewitalizacji.

Kryteria wyboru obszarów rewitalizowanych w ramach programu rewitalizacji – analiza wskaźnikowa zgodnie z wybraną metodą identyfikacji tych obszarów oraz opisowa.

1.2 Zasięg terytorialny rewitalizowanego obszaru / obszarów oraz uzasadnienie wyboru

W punkcie tym należy wykazać granice obszaru / obszarów rewitalizowanego oraz wyczerpująco opisać uzasadnienie wyboru danego obszaru. Należy udowodnić, że obszary wskazane jako niezbędne do rewitalizacji, zostały wyznaczone na podstawie krytycznej analizy czynników.

1.3 Podział programu rewitalizacji na projekty i zadania oraz opis poszczególnych obszarów rewitalizacji.

W punkcie tym należy dokonać podziału zadań rewitalizacyjnych na poszczególne projekty w ramach wskazanych wcześniej obszarów podlegających rewitalizacji oraz dokonać ich hierarchizacji.

Dodatkowo należy sporządzić analizę dla każdego z rewitalizowanych obszarów, która w kontekście przeprowadzonej oceny pozwoli wskazać na podstawowe cechy tych obszarów, jak również pozwoli na określenie najważniejszych zadań, które będą na nich realizowane. Należy odnieść się do walorów oraz potencjału rewitalizowanego obszaru przy jednoczesnym wskazaniu deficytów oraz zagrożeń jakie na nim występują.

*W odniesieniu do nowotworzonych programów rewitalizacji w celu ułatwienia prac nad ich opracowaniem oraz późniejszą oceną proponuje się zastosowanie struktury dot. opisu poszczególnych obszarów i przeprowadzanych na nich działań przedstawionej w załączniku nr 2. **Charakterystyka poszczególnych obszarów rewitalizacji***

1.4 Oczekiwane wskaźniki osiągnięć (efektów) programu rewitalizacji oraz wnioski z przeprowadzonej analizy

Odnosząc się do oczekiwanych osiągnięć (efektów) będących wynikiem podjętych działań należy odwołać się do wybranych wskaźników przedstawiając dane w mierzalnej formie.

We wnioskach należy zawrzeć podsumowanie przeprowadzonej analizy oraz uzasadnić wiarygodność i realność zadań będących przedmiotem planu.

IV	<p>1. Plan finansowy realizacji rewitalizacji na lata 2007-2013 i następne</p> <p><i>Źródła finansowania programu rewitalizacji obszarów miejskich / zdegradowanych w latach 2007-2013 oraz w latach następnych:</i></p> <ul style="list-style-type: none">• Budżet JST• Budżet państwa• Środki prywatne• Środki UE• Inne
V	<p>1. System wdrażania</p> <p><i>Określenie sposobu i formy prawnej zarządzania i wdrażania programu rewitalizacji jako całości, poprzez ustalenie jego operatora i opisanie sposobu jego działania (w tym zakres obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności, sposób nadzoru nad efektami pracy operatora). Sposób realizacji poszczególnych projektów (przez operatora, lub ustanowionych odrębnych realizatorów poszczególnych projektów i ich współdziałanie z operatorem). Zasady aktualizacji i wprowadzania zmian do programu, w tym w szczególności dotyczących sposobów finansowania i źródeł pozyskiwania środków finansowych, a w ślad za tym ewentualne zmiany w liście projektów i terminach ich realizacji.</i></p> <p>2. Monitorowanie oceny i sposoby komunikacji społecznej</p> <p><i>W punkcie tym należy opisać poniższe podpunkty:</i></p> <ul style="list-style-type: none">• System monitoringu programu rewitalizacji,• Sposoby oceny programu rewitalizacji,• Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi,• Public Relations programu rewitalizacji

**PROGRAM
REGIONALNY**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WOJEWÓDZTWO
WIELKOPOLSKIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Załącznik nr 1. Kryteria i wskaźniki wyznaczania obszarów rewitalizacji w ramach URBAN II, ZPORR oraz mieszkalnictwa

Sekcja	Lp.	Kryterium	Wskaźnik	Definicja
A	1	<i>Wysoki poziom bezrobocia</i>	1. Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym	Stopę długotrwałego bezrobocia rozumie się jako stosunek liczby osób bezrobotnych powyżej 12 miesięcy do liczby osób w wieku produkcyjnym (kobiety w wieku 18-59, mężczyźni 18-64).
	2	<i>Wysoki poziom ubóstwa oraz trudne warunki mieszkaniowe,</i>	1. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców obszaru 2. Procentowy udział mieszkań bez instalacji techniczno sanitarnej w ogólnej liczbie mieszkań obszaru 3. Liczba mieszkań sprzed 1989 r. w stosunku do ogółu mieszkań	Osoby, które zgodnie z ustawą z 12 marca 2004r. o pomocy społecznej są uprawnione do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego Obejmuje mieszkania, w których brak jest wodociągu i/lub centralnego ogrzewania i/lub gazu z sieci. Ilość budynków wybudowanych przed rokiem 1989

**PROGRAM
REGIONALNY**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WOJEWÓDZTWO
WIELKOPOLSKIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Sekcja	Lp.	Kryterium	Wskaźnik	Definicja
	3	<i>Wysoki poziom przestępczości,</i>	1. Liczba przestępstw i wykroczeń stwierdzonych (poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi) w tym czyny karalne nieletnich na 1000 mieszkańców obszaru	Ilość przestępstw i wykroczeń stwierdzonych nie obejmujących zdarzeń drogowych oraz przestępstw gospodarczych z uwzględnieniem czynów karalnych osób nieletnich tj. do 17-tego roku życia
	4	<i>Niski poziom wykształcenia mieszkańców,</i>	1. Liczba młodzieży niekontynuująca nauki na 1000 mieszkańców obszaru. 2. Procentowy udział bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych obszaru	1. Udział osób w wieku 7-18 lat nie wypełniający obowiązku szkolnego 2. Udział osób w wieku 18-24 lata z wykształceniem co najwyżej gimnazjalnym, które nie kontynuują nauki i nie dokształcają się, zarejestrowane w Urzędzie Pracy.

**PROGRAM
REGIONALNY**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WOJEWÓDZTWO
WIELKOPOLSKIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Sekcja	Lp.	Kryterium	Wskaźnik	Definicja
	5	<i>Wysoki poziom degradacji technicznej infrastruktury i budynków,</i>	1. Liczba zdegradowanych obiektów w stosunku do wszystkich obiektów	Stosunek liczby budynków zagrożonych wyburzeniem lub przeznaczonych do wyburzenia do liczby budynków ogółem
	6	<i>Szczególnie zanieczyszczone środowisko naturalne,</i>	1. Powierzchnia terenów na których stwierdza się naruszenie standardów jakości gleby oraz wód 2. Ilości i rodzaje odpadów pozostawionych po prowadzonej działalności.	Powierzchnia terenów, na których stwierdza się
	7	<i>Niski poziom przedsiębiorczości.</i>	1. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	Ilości szkodliwych odpadów pozostałych na zdegradowanym obszarze w wyniku prowadzonej działalności

**PROGRAM
REGIONALNY**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WOJEWÓDZTWO
WIELKOPOLSKIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Sekcja	Lp.	Kryterium	Wskaźnik	Definicja
Kryteria wyznaczania obszarów kryzysowych w ramach inicjatywy wspólnotowej URBAN II				
B	1	<i>Wysoki poziom bezrobocia długoterminowego, ubóstwa i wykluczenia;</i>	<p>1. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców obszaru</p> <p>2. Liczba postępowań eksmisyjnych i eksmisji z lokali na 1000 mieszkańców obszaru</p>	<p>Osoby, które zgodnie z ustawą z 12 marca 2004r. o pomocy społecznej są uprawnione do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego</p> <p>Ilość postępowań eksmisyjnych i eksmisji z lokali mieszkalnych tj. łącznie toczące się w sądzie postępowania eksmisyjnego, orzeczone przez sąd eksmisje wykonane</p>

**PROGRAM
REGIONALNY**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WOJEWÓDZTWO
WIELKOPOLSKIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Sekcja	Lp.	Kryterium	Wskaźnik	Definicja
	2	<i>Niski poziom wykształcenia mieszkańców, znaczące braki w umiejętnościach wysoki wskaźnik przedwczesnego porzucania nauki,</i>	<ol style="list-style-type: none">1. Liczba młodziży niekontynuująca nauki na 1000 mieszkańców w obszarze.2. Procentowy udział bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych obszarze	<ol style="list-style-type: none">1. Udział osób w wieku 7-18 lat nie wypełniający obowiązku szkolnego2. Udział osób w wieku 18-24 lata z wykształceniem co najwyżej gimnazjalnym, które nie kontynuują nauki i nie dokształcają się, zarejestrowane w Urzędzie Pracy. <p>Liczba bezrobotnych z wykształceniem podstawowym, (niepełnym) lub gimnazjalnym i poniżej</p>

Sekcja	Lp.	Kryterium	Wskaźnik	Definicja
	3	<i>Wysoki udział imigrantów, grup etnicznych oraz mniejszościowych oraz uchodźców,</i>	1. Udział ludności narodowości niepolskiej w ogóle ludności polskiej	Mniejszości etniczne i narodowe zgodnie z ustawą o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym. Uchodźcy wg Konwencji Genewskiej i Protokołu Nowojorskiego(zgodnie z art. 13 ustawy o udzieleniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej)
	4	<i>Wysoki poziom przestępczości i naruszeń prawa,</i>	1.Liczba przestępstw i wykroczeń stwierdzonych (poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi) w tym czyny karalne nieletnich na 1000 mieszkańców obszaru	Ilość przestępstw i wykroczeń stwierdzonych nie obejmujących zdarzeń drogowych oraz przestępstw gospodarczych z uwzględnieniem czynów karalnych osób nieletnich tj. do 17-tego roku życia
	5	<i>Niekorzystne trendy demograficzne,</i>	1.Dynamika (Spadku) liczby ludności w wyniku odpływu i zgonów na 1000 mieszkańców obszaru. 2.Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 1000 mieszkańców obszaru 3. Saldo migracji na 1000 mieszkańców obszaru	Wielkość spadku liczby ludności w wyniku odpływu i zgonów Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym Wiek produkcyjny mężczyźni 16-65 lat Kobiety 16-60 lat Saldo migracji-różnica pomiędzy ludnością napływającą a odpływającą

**PROGRAM
REGIONALNY**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WOJEWÓDZTWO
WIELKOPOLSKIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Sekcja	Lp.	Kryterium	Wskaźnik	Definicja
	6	<i>Wysoki poziom degradacji środowiska,</i>	I. Obszary wyłączone z użytkowania	Powierzchnia działek nie użytkowanych, tzw. odłogów miejskich w stosunku do danego obszaru lub ilość budynków zagrażających życiu i zdrowiu mieszkańców oraz ilość budynków wyłączonych z eksploatacji
	7	<i>Niski poziom aktywności gospodarczej.</i>	I. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	Ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

Sekcja	Lp.	Kryterium	Wskaźnik	Definicja	Przykładowe źródło	Odchylenia od wartości referencyjnej Wskaźnika
Kryteria wyznaczania obszarów kryzysowych w ramach mieszkalnictwa						
C	1	Wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia	1. Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności (wartość referencyjna – 62)	Osoby, które zgodnie z ustawą z 12 marca 2004r. o pomocy społecznej są uprawnione do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego	Miejski / Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Powyżej wartości wskaźnika dla województwa
	2	Wysoka stopa długotrwałego bezrobocia	1. Udział długotrwałe bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym (wartość referencyjna – 3,6)	Stopę długotrwałego bezrobocia rozumie się jako stosunek liczby osób bezrobotnych powyżej 12 miesięcy bez pracy do ogółu bezrobotnych (wartość referencyjna – 64).	GUS/ PUP, Ośrodki Pomocy Społecznej	Powyżej wartości wskaźnika dla województwa

**PROGRAM
REGIONALNY**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WOJEWÓDZTWO
WIELKOPOLSKIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Sekcja	Lp.	Kryterium	Wskaźnik	Definicja	Przykładowe źródło	Odchylenia od wartości referencyjnej Wskaźnika
	3	<i>Wysoki poziom przestępczości i wykroczeń</i>	1. Liczba przestępstw na 1000 ludności (wartość referencyjna – 30,9) 2. Czyny karalne osób nieletnich na 1000 nieletnich (wartość referencyjna – 51,0)	Ilość popełnionych przestępstw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców Ilość czynów karalnych popełnionych przez nieletnich, przy czym za nieletniego uważa się osobę, która w chwili popełnienia czynu miała ukończone 13 lat, ale nie ukończyła 17 lat	Komendy Policji, jednostki Straży Miejskiej Komendy Policji, jednostki Straży Miejskiej	Powyżej wartości wskaźnika dla województwa Powyżej wartości wskaźnika dla województwa
	4	<i>Niski wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej</i>	1. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób (wartość referencyjna – 10,2)	Ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	GUS z rejestru REGON Urząd Miasta/Gminy/ Powiatu	Powyżej wartości wskaźnika dla województwa

Sekcja	Lp.	Kryterium	Wskaźnik	Definicja	Przykładowe źródło	Odchylenia od wartości referencyjnej Wskaźnika
	5	<i>Porównywalnie niski poziom wartości zasobu mieszkaniowego</i>	1. Udział budynków bez wodociągów do ogólnej liczby budynków (w %) (wartość referencyjna – 3,2) 2. Liczba budynków wybudowanych przed rokiem 1989 do ogólnej liczby budynków (w%) (wartość referencyjna – 84,2)	Budynek wyposażony w wodociąg – budynek, w którym wszystkie, bądź niektóre mieszkania posiadają kran z wodą bieżącą (bez względu na to czy jest to ciepła czy zimna woda) lub jest on poza mieszkaniem – ale wewnątrz tego budynku np. w korytarzu. Według długości przewodów rozdzielczych doprowadzających wodę od źródła (ujęcia wody) do budynku różnicza się instalację jako siećową – urządzenie lokalne.	Zarządcy sieci wodociagowych, Urząd Miasta/Gminy/Powiatu	Powyżej wartości wskaźnika dla województwa
				Ilość budynków wybudowanych przed rokiem 1989	Wydziały nieruchomości, dane za 2002 NSP	Powyżej średniej dla województwa

Załącznik nr 2. Charakterystyka poszczególnych obszarów rewitalizacji

I. Nazwa obszaru	
<i>Nazwa danego obszaru rewitalizacji</i>	
II. Zasięg obszaru	
<i>Granice obszaru (np. ulice, ciek wodne, itp.) + mapa</i>	
III. Charakterystyka obszaru	
<i>Należy podać charakterystyczne dane opisujące dany obszar: np. zagospodarowanie terenu, zasoby i walory terenu które mogą stanowić istotny czynnik w rozwoju, ilość mieszkańców zamieszkujących dany obszar</i>	
IV. Główne funkcje obszaru	
<i>Funkcje jakie są dominujące na danym obszarze (np. turystyczna, handlowa, usługowa, mieszkaniowa, przemysłowe, administracyjne)</i>	
V. Kryteria wyboru na podstawie których obszar został uznany jako wymagający rewitalizacji	
<i>W punkcie tym należy odnieść się do wcześniejszej analizy krytycznych zjawisk wskazujących, iż dany obszar w stosunku do pozostałego otoczenia wymaga kompleksowych działań rewitalizacyjnych. W przypadku inwestycji o charakterze mieszkaniowym należy wskazać obecny stan budynków mieszkalnych (również w kontekście efektywności energetycznej). Ponadto w przypadku inwestycji w tkankę mieszkaniową, należy również wykazać, iż np. dane ulice/dzielnice spełniają kryteria oraz wartości referencyjne uzgodnione z KE i tym samym wykazują występowanie zjawisk negatywnych zgodnie z kryteriami stanowiącymi Załącznik 1 C do niniejszych Wytycznych.</i>	
VI. Cele działań rewitalizacyjnych na obszarze	
<i>Należy wymienić i opisać najważniejsze cele strategiczne niezbędne do osiągnięcia na danym obszarze poddanych rewitalizacji</i>	
VII. Rewitalizacja w sferze przestrzennej	
Problemy w sferze przestrzennej	<i>Problemy charakterystyczne dla danego obszaru. Należy odnieść się do wcześniejszej analizy obszaru.</i>
Zakładane cele w sferze przestrzennej	<i>Cele niezbędne do osiągnięcia. Należy odnieść bezpośrednio do problemów wskazanych powyżej.</i>
Działania planowane w sferze przestrzennej	<i>Należy wskazać zadania inwestycyjne na poziomie sfery przestrzennej niezbędne do przeprowadzenia na danym terenie. W punkcie należy wykazać rzeczywisty wpływ danej inwestycji na osiągnięcie powyższych celów.</i>

VIII. Rewitalizacja w sferze gospodarczej	
Problemy w sferze gospodarczej	<i>Problemy charakterystyczne dla danego obszaru. Należy odnieść się do wcześniejszej analizy obszaru.</i>
Zakładane cele w sferze gospodarczej	<i>Cele niezbędne do osiągnięcia. Należy odnieść bezpośrednio do problemów wskazanych powyżej.</i>
Działania planowane w sferze gospodarczej	<i>Należy wskazać zadania inwestycyjne na poziomie sfery gospodarczej niezbędne do przeprowadzenia na danym terenie. W punkcie należy wykazać rzeczywisty wpływ danej inwestycji na osiągnięcie powyższych celów.</i>
IX. Rewitalizacja w sferze społecznej	
Problemy w sferze społecznej	<i>Problemy charakterystyczne dla danego obszaru. Należy odnieść się do wcześniejszej analizy obszaru.</i>
Zakładane cele w sferze społecznej	<i>Cele niezbędne do osiągnięcia. Należy odnieść bezpośrednio do problemów wskazanych powyżej.</i>
Działania planowane w sferze społecznej	<i>Należy wskazać zadania inwestycyjne na poziomie sfery społecznej niezbędne do przeprowadzenia na danym terenie. W punkcie należy wykazać rzeczywisty wpływ danej inwestycji na osiągnięcie powyższych celów.</i>

**PROGRAM
REGIONALNY**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WOJEWÓDZTWO
WIELKOPOLSKIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Załącznik nr 3. Przykładowa mapa z obszarami dysfunkcyjnymi wyznaczonymi za pomocą metod wskazanych w rozdziale 7.

